

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 2. marca 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 2 a článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Právny štát – Účinná súdna ochrana – Zásada nezávislosti súdnictva – Postup menovania sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) – Vymenovanie prezidentom Poľskej republiky na základe uznesenia Štátnej súdnej rady – Nedostatočná nezávislosť tejto rady – Neúčinný súdny prostriedok nápravy proti takémuto uzneseniu – Nález Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko), ktorým sa ruší ustanovenie, na ktorom je založená právomoc vnútroštátneho súdu – Prijatie právnej úpravy, ktorá stanovuje zastavenie konania zo zákona v už prejednávaných veciach a v budúcnosti vylučuje akýkoľvek súdny prostriedok nápravy v takýchto veciach – Článok 267 ZFEÚ – Možnosť a/alebo povinnosť vnútroštátnych súdov podať návrh na začatie prejudiciálneho konania a zachovať ho – Článok 4 ods. 3 ZEÚ – Zásada lojálnej spolupráce – Prednosť práva Únie – Právomoc neuplatniť vnútroštátne ustanovenia, ktoré nie sú v súlade s právom Únie“

Vo veci C-824/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko) z 21. novembra 2018 a doručený Súdnemu dvoru 28. decembra 2018, doplnený rozhodnutím z 26. júna 2019, doručeným Súdnemu dvoru 5. júla 2019, ktorý súvisí s konaním:

A.B.,

C.D.,

E.F.,

G.H.,

I.J.

proti

Krajowa Rada Sądownictwa,

za účasti:

Prokurator Generalny,

* Jazyk konania: poľština.

Rzecznik Praw Obywatelskich,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta, predsedovia komôr A. Prechal (spravodajkyňa), M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin a N. Wahl, sudcovia D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a N. Jääskinen,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: M. Aleksejev, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. júla 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- A.B., v zastúpení: M. Dębska-Konieczek, advokat,
- C.D., v zastúpení: M. Bogdanowicz, radca prawny,
- E.F., v zastúpení: M. Gajdus, advokat,
- I.J., v zastúpení: P. Strumiński, radca prawny,
- Krajowa Rada Sądownictwa, v zastúpení: L. Mazur, J. Dudzicz a D. Pawełczyk-Woicka,
- Prokurator Generalny, v zastúpení: B. Górecka, R. Hernand, A. Reczka, S. Bańko a B. Marczak,
- Rzecznik Praw Obywatelskich, v zastúpení: A. Bodnar, M. Taborowski a P. Filipek,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, A. Grajewski, A. Dalkowska a S. Żyrek, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: H. Krämer, P. J. O. Van Nuffel, A. Stobiecka-Kuik a C. Valero, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. decembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 2, článku 4 ods. 3, článku 6 ods. 1 a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, článku 267 ZFEÚ, článku 15 ods. 1, článku 20, článku 21 ods. 1, článku 47 a článku 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj článku 2 ods. 1 a 2 písm. a), článku 3 ods. 1 písm. a) a článku 9 ods. 1 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).

- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi A.B., C.D., E.F., G.H. a I.J. na jednej strane a Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko) (ďalej len „KRS“) na druhej strane vo veci uznesení, ktorými KRS rozhodla nepredložiť prezidentovi Poľskej republiky (ďalej len „prezident republiky“) návrh na vymenovanie dotknutých osôb do funkcie sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) a predložiť návrh na vymenovanie iných kandidátov do tejto funkcie.

Právny rámec

Právo Únie

Zmluvy o EÚ a FEÚ

- 3 Článok 2 ZEÚ znie:

„Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“

- 4 Podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ:

„Podľa zásady lojálnej spolupráce sa Únia a členské štáty vzájomne rešpektujú a vzájomne si pomáhajú pri vykonávaní úloh, ktoré vyplývajú zo zmlúv.“

Členské štáty prijímajú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie.

Členské štáty pomáhajú Únii pri plnení jej úloh a neprijímajú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie.“

- 5 Článok 19 ods. 1 ZEÚ stanovuje:

„Súdny dvor Európskej únie sa skladá zo Súdneho dvora, Všeobecného súdu a osobitných súdov. Zabezpečuje dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní zmlúv.“

Členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany.“

- 6 Podľa článku 267 ZFEÚ:

„Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach [rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach – *neoficiálny preklad*], ktoré sa týkajú:

a) výkladu zmlúv;

b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

...“

Charta

- 7 Hlava VI Charty s názvom „Spravodlivosť“ zahŕňa najmä článok 47 s názvom „Právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces“, ktorý stanovuje:

„Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. ...

...“

Smernica 2000/78

- 8 Článok 1 smernice 2000/78 stanovuje:

„Účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.“

- 9 Článok 2 ods. 1 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.“

- 10 Článok 3 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice stanovuje:

„V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

a) podmienkam prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok náboru...“

- 11 Podľa článku 9 ods. 1 smernice 2000/78:

„Členské štáty zabezpečia, aby súdne a/alebo správne konania vymáhania povinností podľa tejto smernice, keď to považujú za vhodné aj vrátane zmierovacieho konania, boli dostupné pre všetky osoby, ktoré sa cítia poškodené z dôvodu opomenutia uplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania, a to aj keď sa už skončil vzťah, v ktorom sa napadnutá diskriminácia vyskytla.“

Polské právo

Ústava

- 12 Článok 45 ods. 1 Ústavy stanovuje:

„Každý má právo, aby jeho vec bola spravodlivo a verejne prejednaná príslušným, nezávislým a nestranným súdom bez zbytočných prieťahov.“

- 13 Článok 60 Ústavy znie:

„Poľskí občania požívajúci všetky svoje občianske práva majú právo na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok.“

- 14 Podľa článku 179 Ústavy prezident republiky vymenúva na návrh KRS sudcov bez časového obmedzenia.

- 15 Článok 184 Ústavy stanovuje, že Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko) a správne súdy majú právomoc preskúmať činnosť verejnej správy.

- 16 Podľa článku 186 ods. 1 Ústavy:

„[KRS] je strážkyňou nezávislosti súdov a sudcov.“

- 17 Článok 187 Ústavy znie:

„1. Členmi [KRS] sú:

- (1) prvý predseda [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], minister spravodlivosti, predseda [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] a osoba určená prezidentom republiky;
- (2) pätnásť členov zvolených spomedzi sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov;
- (3) štyria členovia, ktorých [Sejm (Snem, Poľsko)] zvolil spomedzi poslancov, a dvaja členovia, ktorých volí Senát spomedzi senátorov.

...

3. Funkčné obdobie volených členov [KRS] je štyri roky.

4. Režim, oblasť činnosti, spôsob práce [KRS], ako aj spôsob, akým sú jej členovia volení, sú vymedzené zákonom.“

Zákon o KRS

- 18 Činnosť KRS upravuje Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Štátnej súdnej rade) z 12. mája 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, položka 714), zmenený najmä prostredníctvom Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018,

položka 3) a prostredníctvom Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony) z 20. júla 2018 (Dz. U. z roku 2018, položka 1443) (ďalej len „zákon o KRS“).

19 Podľa § 3 ods. 1 bodov 1 a 2 zákona o KRS do právomoci KRS patrí:

„(1) preskúmanie a hodnotenie uchádzačov o funkciu sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] a o funkciu sudcu všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov, ako aj o miesto prísediacich sudcov správnych súdov;

(2) predloženie [prezidentovi republiky] návrhov na vymenovanie sudcov na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], na všeobecné súdy, správne súdy a vojenské súdy, ako aj na vymenovanie prísediacich sudcov správnych súdov“.

20 § 9a tohto zákona stanovuje:

„1. Sejm spomedzi sudcov [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], všeobecných súdov, správnych súdov a vojenských súdov volí 15 členov [KRS] na spoločné funkčné obdobie v trvaní štyroch rokov.

2. Sejm pri voľbe v zmysle odseku 1 v najvyššej možnej miere zohľadní skutočnosť, že v [KRS] musia byť zastúpení sudcovia zo súdov rôznych typov a stupňov.

3. Spoločné funkčné obdobie nových členov [KRS] zvolených spomedzi sudcov sa začne v deň nasledujúci po dni ich zvolenia. Členovia [KRS] vymenovaní na predchádzajúce funkčné obdobie vykonávajú svoje funkcie dovtedy, kým sa nezačne spoločné funkčné obdobie nových členov [KRS].“

21 Podľa § 11a ods. 2 uvedeného zákona môžu uchádzačov o funkciu člena KRS spomedzi sudcov navrhnúť skupiny najmenej dvetisíc poľských občanov alebo dvadsaťpäť sudcov v činnnej službe. Postup vymenovania členov KRS Sejmom upravuje § 11d toho istého zákona.

22 § 37 ods. 1 zákona o KRS stanovuje:

„Pokiaľ sa na funkciu sudcu prihlási viac uchádzačov, [KRS] preskúma a vyhodnotí spoločne všetky podané prihlášky. V tejto situácii [KRS] prijme uznesenie obsahujúce svoje rozhodnutie o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu vo vzťahu ku všetkým uchádzačom.“

23 Podľa § 43 tohto zákona:

„1. Uznesenie [KRS] sa stáva konečným, ak proti nemu nie je možné podať odvolanie.

2. Ak všetci účastníci konania nenapadli uznesenie uvedené v § 37 ods. 1, toto uznesenie nadobúda právoplatnosť, pokiaľ ide o časť obsahujúcu rozhodnutie o nepredložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu účastníkov, ktorí nepodali odvolanie, s výhradou ustanovení § 44 ods. 1b.“

24 V čase podania pôvodného návrhu na začatie prejudiciálneho konania § 44 uvedeného zákona stanovoval:

„1. Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], v ktorom namietne protizákonnosť uznesenia [KRS], pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. ...

1a. V individuálnych prípadoch týkajúcich sa menovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] je možné podať odvolanie na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)]. V týchto veciach nie je možné podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)]. Odvolanie podané na [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] nesmie byť založené na údajnom nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].

1b. Ak všetci účastníci konania nenapadli uznesenie uvedené v § 37 ods. 1 v individuálnych veciach týkajúcich sa menovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], toto uznesenie nadobúda právoplatnosť, pokiaľ ide o časť obsahujúcu rozhodnutie o predložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] a časť obsahujúcu rozhodnutie o nepredložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu toho istého súdu, pokiaľ ide o účastníkov konania, ktorí nepodali odvolanie.

...

4. V individuálnych veciach týkajúcich sa menovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] sa rozhodnutie, ktorým [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] zrušil uznesenia [KRS] o nepredložení návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], rovná prijatiu kandidatúry účastníka konania, ktorý podal odvolanie, na voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], a to na miesto, pre ktoré sa ku dňu vyhlásenia rozhodnutia [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] konanie na [KRS] neskončilo, alebo v prípade neexistencie takéhoto konania na ďalšie voľné miesto sudcu v rámci [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ktoré bude uverejnené.“

25 Odsek 1a § 44 zákona o KRS bol do tohto § vložený zákonom z 8. decembra 2017, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony, ktorý nadobudol účinnosť 17. januára 2018, a odseky 1b a 4 boli do uvedeného § vložené zákonom z 20. júla 2018, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony, ktorý nadobudol účinnosť 27. júla 2018. Pred zavedením týchto zmien boli odvolania uvedené v odseku 1a podané na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] v súlade s odsekom 1 toho istého § 44.

26 Nálezom z 25. marca 2019 Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd, Poľsko) vyhlásil § 44 ods. 1a zákona o KRS za nezlučiteľný s článkom 184 Ústavy v podstate z dôvodu, že právomoc priznaná Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) uvedeným odsekom 1a nebola odôvodnená ani povahou dotknutých vecí, ani organizačnými znakmi uvedeného súdu, ani s ohľadom na konanie uplatňované týmto súdom. V tomto náleze Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) tiež uviedol, že toto vyhlásenie protiústavnosti „nevyhnutne vedie ku skončeniu všetkých prebiehajúcich súdnych konaní založených na zrušenom ustanovení“.

- 27 Následne bol § 44 zákona o KRS zmenený prostredníctvom ustawa o zmanie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a zákon o organizácii správneho súdnictva) z 26. apríla 2019 (Dz. U. z roku 2019, položka 914) (ďalej len „zákon z 26. apríla 2019“), ktorý nadobudol účinnosť 23. mája 2019. Odsek 1 tohto § 44 nanovo znie:

„Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], v ktorom namietne protizákonnosť uznesenia [KRS], pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. Odvolanie nie je možné podať v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].“

- 28 Okrem toho § 3 zákona z 26. apríla 2019 stanovuje, že „konania o odvolaniach, ktorými sa napádajú uznesenia [KRS] v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania do funkcie sudcu na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] a ktoré boli podané a nerozhodlo sa o nich pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa zo zákona zastavujú“.

Nový zákon o Najvyššom súde

- 29 Ustanovenie § 30 Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 23. novembra 2002 (Dz. U. z roku 2002, položka 240) stanovovalo vek odchodu do dôchodku sudcov Sądu Najwyższego (Najvyšší súd) na 70 rokov.
- 30 Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5, ďalej len „nový zákon o Najvyššom súde“) nadobudol účinnosť 3. apríla 2018.
- 31 Ako vyplýva z ustanovení § 37 a 111 nového zákona o Najvyššom súde, vek odchodu do dôchodku sudcov Sądu Najwyższego (Najvyšší súd) bol znížený na 65 rokov s výhradou možnosti prezidenta republiky povoliť dotknutým osobám pokračovať vo výkone funkcie po dosiahnutí tohto veku.
- 32 V nadväznosti na uznesenie Súdneho dvora zo 17. decembra 2018, Komisia/Polsko (C-619/18 R, EU:C:2018:1021), ustawa o zmanie ustawy o Sądzie Najwyższym (zákon, ktorým sa mení zákon o Najvyššom súde) z 21. novembra 2018 (Dz. U. z roku 2018, položka 2507), zrušil uvedený mechanizmus povoľovania, obmedzil uplatnenie nového veku odchodu do dôchodku stanoveného na 65 rokov iba na sudcov, ktorí nastúpili do funkcie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) po 1. januári 2019, a v rámci tohto súdu umožnil opätovné začlenenie sudcov, ktorí nastúpili do funkcie pred týmto dátumom a ktorí odišli do dôchodku na základe ustanovení uvedených v predchádzajúcom bode.

Spory vo veciach samých a návrh na začatie prejudiciálneho konania

- 33 Uzneseniami z 24. a 28. augusta 2018 KRS rozhodla, že nepredloží prezidentovi republiky návrhy na vymenovanie A.B. a C.D. na účely pridelenia miesta sudcu do trestného senátu Sądu Najwyższego (Najvyšší súd) a E.F., G.H. a I.J. na účely pridelenia siedmich pracovných miest sudcov do občianskoprávneho senátu tohto súdu. Tieto uznesenia tiež obsahovali návrhy na vymenovanie iných uchádzačov na tieto miesta.

- 34 A.B, C.D, E.F., G.H. a I.J. podali proti uvedeným uzneseniam odvolania na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) a navrhli, aby sa odložila ich vykonateľnosť. Rozhodnutiami z 25. a 27. septembra 2018, ako aj z 8. októbra 2018 uvedený súd nariadil odklad výkonu tých istých uznesení.
- 35 Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania najskôr zdôrazňuje, že na rozdiel od predtým uplatniteľných ustanovení § 44 ods. 1b zákona o KRS stanovuje, že v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ak všetci účastníci výberového konania nenapadli uznesenie uvedené v § 37 ods. 1 tohto zákona, toto uznesenie nadobúda právoplatnosť v jeho časti obsahujúcej rozhodnutie o predložení návrhu na vymenovanie, pokiaľ ide o účastníkov konania, ktorí nepodali odvolanie. Vnútroštátny súd však v tejto súvislosti poznamenáva, že medzi týmito účastníkmi sa nachádzajú tí, ktorých vymenovanie bolo navrhnuté a ktorí teda nemajú nijaký záujem na podaní odvolania proti takémuto uzneseniu, takže časť uvedeného uznesenia navrhujúca uchádzačov o vymenovanie nadobudne *de facto* vždy takúto právoplatnosť.
- 36 Vnútroštátny súd sa ďalej domnieva, že § 44 ods. 1a zákona o KRS definuje súdnu funkciu, ktorú má vykonávať vo vzťahu k takýmto uzneseniam, veľmi všeobecne a bez stanovenia jasných kritérií posúdenia.
- 37 Napokon tento súd uvádza, že z § 44 ods. 4 zákona o KRS vyplýva, že v prípade zrušenia časti uznesenia KRS týkajúcej sa nepredloženia návrhu na vymenovanie kandidáta na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) prípadné prijatie kandidatúry dotknutej osoby na takéto miesto je možné len vtedy, ak ku dňu tohto zrušenia stále prebieha konanie na KRS, inak je takéto prijatie možné iba pre budúce miesta sudcov vyhlásené v rámci tohto súdu za voľné. Všetky možnosti opätovného preskúmania kandidatúry na voľné miesto, o ktoré sa dotknutá osoba uchádzala, a prípadného pridelenia tohto miesta tejto osobe po uplatnení odvolania sú tak v praxi vylúčené.
- 38 Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd domnieva, že odvolanie, ktorým disponujú uchádzači, ktorých vymenovanie na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) nenavrhol KRS, nemá nijakú účinnosť. Podľa vnútroštátneho súdu totiž na to, aby bolo takéto odvolanie účinné, je potrebné po prvé, aby odvolanie podané takýmto uchádzačom malo za následok odklad uznesenia KRS tak, aby sa toto rozhodnutie nemohlo stať právoplatným a byť predložené prezidentovi republiky na vymenovanie navrhnutých kandidátov, kým Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) nerozhodol o tomto odvolaní. Po druhé ak sa odvolaniu vyhovie, KRS musí mať povinnosť preskúmať kandidatúru odvolateľa s cieľom jeho prípadného pridelenia na dotknuté miesto.
- 39 Vzhľadom na vyššie uvedené má vnútroštátny súd pochybnosti, pokiaľ ide o súlad vnútroštátnych predpisov uvedených v bodoch 35 až 37 tohto rozsudku s právom Únie. V tejto súvislosti sa domnieva, že z judikatúry Súdného dvora vyplýva, že členské štáty majú na základe zásady lojálnej spolupráce uvedenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ povinnosť zabezpečiť uplatňovanie a dodržiavanie práva Únie a z tohto dôvodu, ako stanovuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, stanoviť prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie dodržiavania ich práva na účinnú súdnu ochranu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie. Takáto ochrana je podstatnou charakteristikou právneho štátu uvedeného v článku 2 ZEÚ a musí byť zaručená pri dodržaní podmienok vyplývajúcich z článku 47 Charty a článku 9 ods. 1 smernice 2000/78.

- 40 Podľa vnútroštátneho súdu by sa mal účel § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS, pokiaľ ide o konečnú povahu uznesení KRS, ktorými sa navrhuje vymenovanie do funkcie sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), posudzovať aj s prihliadnutím na nový zákon o Najvyššom súde, ktorého § 37 a 111 znížili vek odchodu do dôchodku u sudcov v činnnej službe na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na 65 rokov a zároveň podmienili možnosť pokračovania vo výkone uvedenej funkcie nad rámec tejto vekovej hranice povolením prezidenta republiky.
- 41 Okrem toho vnútroštátny súd uvádza, že vnútroštátne pravidlá uplatniteľné na súdne prostriedky nápravy, pokiaľ ide o uznesenia KRS, ktoré navrhujú vymenovania na iné miesta sudcov ako miesta na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), zostali nezmenené a nestanovujú obmedzenia uvedené v bodoch 35 až 37 tohto rozsudku. Medzi uchádzačmi o vymenovanie do funkcie sudcu na tomto súde a uchádzačmi o vymenovanie do funkcie sudcu na inom súde, než je tento súd, by tak existoval odlišný prístup k súdnemu preskúmaniu uznesení KRS, ktorými nie sú navrhnutí na vymenovanie týmto orgánom. Takéto odlišovanie by mohlo, ak nie je odôvodnené akýmkoľvek cieľom všeobecného záujmu, porušovať právo na prístup k verejnej službe za rovnakých podmienok a právo na právnu ochranu, ktorého cieľom je zabezpečiť tento prístup, zakotvené v článkoch 45 a 60 Ústavy.
- 42 Takto uplatňované odlišovanie by navyše mohlo byť o to menej odôvodnené, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) má kľúčové postavenie, pretože má vykonávať súdny dohľad nad všetkými súdmi nižšieho stupňa, takže priebeh výberového konania sudcov pridelených na tento súd si osobitne vyžaduje skutočné a prísne preskúmanie zo strany príslušného súdu.
- 43 V tejto súvislosti je takto konštatovaná neúčinnosť súdneho preskúmania, pokiaľ ide o postup vymenovania na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), zdrojom dodatočných obáv vzhľadom na nové zloženie KRS. Ako totiž vyplýva z § 9a zákona o KRS, pätnásť zástupcov súdnej moci zasadaúcich v tomto orgáne už nevybrali ich kolegovia ako predtým, ale Snem spomedzi kandidátov navrhnutých skupinou pozostávajúcou z najmenej 2 000 poľských občanov alebo skupinou 25 sudcov, čo vyvoláva riziko oslabenia členov KRS vo vzťahu k politickým silám zastúpeným v rámci Snemu. Okrem toho, pokiaľ ide o takéto nedávno zavedené zloženie KRS, vzhľadom na neexistenciu akejkoľvek transparentnosti v tejto súvislosti existujú pochybnosti o tom, či boli riadne dodržané vyššie uvedené podmienky týkajúce sa podávania prihlášok na miesto člena KRS.
- 44 Napokon je problematická aj skutočnosť, že KRS sa skladá, pokiaľ ide o pätnásť členov zastupujúcich súdnu moc, zo štrnástich zástupcov sudcov všeobecných súdov a jedného zástupcu sudcov správnych súdov, s vylúčením akéhokoľvek zástupcu sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), v rozpore s tým, čo stanovuje článok 187 bod 2 Ústavy. To isté platí pre skutočnosť, že medzi týmito štrnástimi sudcami všeobecných súdov sa nachádzajú predsedovia a podpredsedovia takýchto súdov menovaní výkonnou mocou na miesto osôb, ktoré boli touto mocou odvolané, čo by mohlo znamenať, že jej vplyv tak v rámci KRS významne narástol.
- 45 Za týchto podmienok Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 2 v spojení s článkom 4 ods. 3 tretím pododsekom, článkom 6 ods. 1, článkom 19 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 47 [Charty] a článok 9 ods. 1 smernice 2000/78..., ako aj článok 267 tretí odsek ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že dochádza k porušeniu zásady právneho štátu a k zásahu do práva na účinný prostriedok nápravy a účinnú súdnu ochranu, ak vnútroštátny zákonodarca v individuálnych konaniach týkajúcich sa výkonu funkcie sudcu na súde posledného stupňa členského štátu [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], síce upravuje

právo podať odvolanie, ale rozhodnutie o spoločnom posúdení a hodnotení všetkých kandidátov na [miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] vo výberovom konaní, ktoré predchádza predloženiu návrhu na vymenovanie do funkcie sudcu vyššie uvedeného súdu, nadobudne právoplatnosť a stane sa účinným, ak proti nemu nepodajú opravný prostriedok všetci účastníci výberového konania, medzi ktorými je aj kandidát, ktorý nemá záujem na napadnutí tohto rozhodnutia, a to konkrétne kandidát, ktorého sa týka návrh na vymenovanie do funkcie sudcu, v dôsledku čoho:

- sa opravný prostriedok stáva neúčinným a neexistuje nijaká iná možnosť vykonania účinného preskúmania priebehu vyššie uvedeného výberového konania príslušným súdom?
 - a v prípade, keď sa toto konanie týka aj tých sudcovských miest na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], ktoré doposiaľ zastávali sudcovia, na ktorých sa uplatnil nový nižší dôchodkový vek bez toho, aby sa dotknutému sudcovi poskytla možnosť rozhodnúť sa, či využije svoje právo vyplývajúce z novej právnej úpravy nižšieho dôchodkového veku, s ohľadom na zásadu neodvolateľnosti sudcov (ak sa uzná, že uvedeným postupom bola daná zásada porušená), nezostane bez vplyvu na rozsah a výsledok súdneho preskúmania uvedeného výberového konania?
2. Má sa článok 2 v spojení s článkom 4 ods. 3 tretím pododsekom a článkom 6 ods. 1 ZEÚ v spojení s článkom 15 ods. 1 a článkom 20 v spojení s článkom 21 ods. 1 a článkom 52 ods. 1 Charty v spojení s článkom 2 ods. 1 a 2 písm. a) a článok 3 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2000/78..., ako aj článok 267 tretí odsek ZFEÚ vykladať tak, že
- dochádza k porušeniu zásady právneho štátu, zásady rovnosti zaobchádzania a zásady prístupu k verejnej službe za rovnakých podmienok (k výkonu funkcie sudcu Najvyššieho súdu), ak v individuálnych konaniach týkajúcich sa výkonu funkcie sudcu uvedeného súdu síce existuje právo odvolania sa na príslušný súd, pričom v dôsledku klauzuly právoplatnosti opísanej v prvej otázke k vymenovaniu do funkcie sudcu [na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] v súvislosti s voľným sudcovským miestom môže dôjsť bez preskúmania vyššie uvedeného výberového konania príslušným súdom (ak bol podaný návrh na vykonanie takéhoto preskúmania) a súčasne takáto chýbajúca možnosť vykonania preskúmania zasahuje do práva na účinný prostriedok nápravy a porušuje právo na rovnaký prístup k verejnej službe, čo odporuje verejnému záujmu a
 - je v rozpore so zásadou inštitucionálnej rovnováhy v prípade, ak orgán členského štátu, ktorý má dohliadať na nezávislosť súdov a sudcov ([KRS]), a pred ktorým sa vedie konanie o výkone funkcie sudcu [na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], je obsadzovaný takým spôsobom, že zástupcov súdnej moci v tomto orgáne volí zákonodarná moc?“

Konanie na Súdnom dvore a doplnujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania

Návrh na skrátené konanie a prednostné prejednanie

- 46 Vo svojom rozhodnutí, ktorým bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) navrhol, aby bol predmetný návrh prejednaný v skrátenom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Na podporu svojho návrhu tento súd uviedol, že takéto konanie je odôvodnené vzhľadom na význam a povahu sporov vo veciach samých a rozhodnutí, ktoré má v rámci týchto sporov vydať.

- 47 Článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátrenom konaní.
- 48 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že takéto skrátané konanie predstavuje procesný nástroj určený na odpovedanie na mimoriadne naliehavú situáciu (uznesenia predsedu Súdneho dvora z 20. decembra 2017, M. A. a i., C-661/17, neuverejnené, EU:C:2017:1024, bod 17 a citovaná judikatúra, ako aj z 1. októbra 2018, Miasto Łowicz a Prokuratura Okręgowa w Płocku, C-558/18 a C-563/18, neuverejnené, EU:C:2018:923, bod 18).
- 49 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že skrátané konanie sa nemusí uplatniť, ak citlivá a zložitá povaha právnych problémov nastolených vo veci nie je vhodná na uplatnenie takéhoto konania, najmä ak sa nezdá vhodné skrátiť písomnú časť konania na Súdnom dvore (uznesenie z 8. apríla 2020, Komisia/Poľsko, C-791/19 R, EU:C:2020:277, bod 102 a citovaná judikatúra).
- 50 V prejednávanej veci predseda Súdneho dvora 31. januára 2019 po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodol, že nie je opodstatnené vyhovieť návrhu na prejednanie veci v skrátrenom konaní, keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahoval dostatočné dôkazy na preukázanie výnimočných okolností, ktoré by odôvodňovali, aby sa o návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozhodlo bez zbytočného odkladu. Z údajov uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž vyplýva, že spory vo veciach samých sa týkajú odvolaní podaných uchádzačmi o vymenovanie na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) proti uzneseniam KRS, ktorými neboli navrhnutí na toto vymenovanie, a že vnútroštátny súd okrem iného nariadil odklad výkonu týchto uznesení.
- 51 Za týchto podmienok sa na základe informácií a vysvetlení poskytnutých vnútroštátnym súdom, ktorý sa, ako vyplýva z bodu 46 tohto rozsudku, bez ďalších spresnení odvolal len na význam a povahu sporov vo veciach samých, nezdá, že by prejednávaná vec, ktorá okrem iného vyvoláva otázky s vysokou mierou citlivosti a zložitosti, mala tak naliehavú povahu, že by bolo odôvodnené výnimočne sa odchýliť od uplatniteľných riadnych procesných pravidiel v oblasti prejudiciálneho konania.
- 52 V odpovedi na žiadosť o doplňujúce informácie, ktorú Súdny dvor adresoval vnútroštátnemu súdu, tento súd v liste zo 14. februára 2019 spresnil, že hoci bol nariadený odklad výkonu uznesení, o ktoré ide vo veciach samých, prezident republiky 10. októbra 2018 napriek tomu vymenoval ôsmich nových sudcov, ktorých v týchto uzneseniach navrhla KRS, do funkcie sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Týchto osem nových sudcov však nebolo skutočne pridelených do rozhodovacích zložení príslušných senátov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), keďže predsedovia týchto senátov vzhľadom na pochybnosti týkajúce sa zákonnosti vymenovania dotknutých osôb a z dôvodov právnej istoty odložili ich pridelenie až do vydania rozsudkov vnútroštátneho súdu v sporoch vo veciach samých.
- 53 Vzhľadom na tieto spresnenia predseda Súdneho dvora 26. februára 2019 rozhodol, že táto vec bude prejednaná prednostne na základe článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

Doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania a opätovné začatie písomnej časti konania

- 54 Po skončení písomnej časti konania vnútroštátny súd vydal 26. júna 2019 rozhodnutie, ktorým prerušil konanie o návrhu na zastavenie konania o sporoch vo veciach samých, ktorý mu predložil Prokurator Generalny (generálny prokurátor, Poľsko), pričom tento návrh na zastavenie konania bol založený jednak na náleze Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019, uvedenom v bode 26 tohto rozsudku, a jednak na § 3 zákona z 26. apríla 2019, uvedenom v bode 28 tohto rozsudku.
- 55 Pokiaľ ide o vyhlásenie protiústavnosti § 44 ods. 1a zákona o KRS, ktoré obsahuje nález Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019, vnútroštátny súd sa na jednej strane domnieva, že toto vyhlásenie má účinky len do budúcnosti a že nemôže mať vplyv na právo na súdny prostriedok nápravy, ktorý osoby podliehajúce súdnej právomoci podali, ako v sporoch vo veciach samých, pred uvedeným vyhlásením a pokiaľ ide o skutočnosti predchádzajúce tomuto vyhláseniu. Na druhej strane z tohto nálezu výslovne vyplýva, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) nespochybňuje samotnú potrebu takéhoto súdneho prostriedku nápravy, ktorá by naopak vyplývala z ústavy a z jeho vlastnej judikatúry, ale len určenie súdu, ktorý má právomoc rozhodnúť o tomto prostriedku. Z tohto nálezu teda vyplýva, že iný súd ako vnútroštátny súd by mal v tomto prípade prinajmenšom zostať príslušný v danej veci.
- 56 Vnútroštátny súd uvádza, že nová nejasnosť, s ktorou je teraz konfrontovaný, vyplýva teda skôr zo zákona z 26. apríla 2019, ktorý na jednej strane stanovil zastavenie konania zo zákona v sporoch, o aké ide vo veciach samých, a na druhej strane v budúcnosti vylúčil akúkoľvek možnosť podať odvolanie v individuálnych veciach týkajúcich sa vymenovania na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) namiesto toho, aby ich preskúmanie zveril inému súdu.
- 57 Podľa vnútroštátneho súdu ustanovenia práva Únie uvedené v dvoch otázkach položených Súdnemu dvoru v jeho pôvodnom návrhu na začatie prejudiciálneho konania a potreba vyplývajúca z týchto ustanovení na jednej strane zaručiť – pri dodržaní právneho štátu – existenciu práva na účinný súdny prostriedok nápravy a na druhej strane neneutralizovať spoluprácu v prejudiciálnych veciach začatú týmto návrhom, by mohli brániť takýmto ustanoveniam vnútroštátneho práva, ktoré prehľadli nesúlad vnútroštátneho práva s uvedenými ustanoveniami práva Únie.
- 58 Za týchto podmienok Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) svojím rozhodnutím z 26. júna 2019 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru doplňujúcu prejudiciálnu otázku (ďalej len „tretia otázka“), ktorá znie takto:

„Má sa článok 2 ZEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3 tretím pododsekom, článkom 6 ods. 1 a článkom 19 ods. 1 ZEÚ, článkom 47 [Charty], článkom 9 ods. 1 smernice 2000/78..., ako aj článok 267 tretí odsek ZFEÚ vykladať tak, že dochádza k porušeniu zásady právneho štátu, práva na prístup k súdom a práva na účinnú súdnu ochranu v situácii, keď vnútroštátny zákonodarca odstráni z právneho poriadku relevantné ustanovenia týkajúce sa príslušnosti [Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd)] a práva podať odvolanie na tento súd proti uzneseniam

[KRS] a takisto prijme také riešenie, podľa ktorého musí byť konanie vo veciach týkajúcich sa týchto odvolaní, o ktorých sa začalo konať, ale tieto konania neboli skončené pred dňom účinnosti týchto zmien (zrušenia), zo zákona zastavené, čo vo výsledku:

- porušuje právo na prístup k súdom, pokiaľ ide o preskúmanie uznesenia [KRS] a overenie, či bolo riadne vedené výberové konanie, v rámci ktorého boli tieto uznesenia prijaté, a
- ak vnútroštátny súd, ktorý bol pôvodne v týchto veciach príslušný, po úspešnom začatí konania o preskúmaní týchto uznesení [KRS] predložil Súdneho dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania, porušuje právo na prístup k súdom tiež v rozsahu, v akom je v individuálnej veci prejednávané na súde, ktorý bol (pôvodne) príslušný na jej prejednanie a rozhodnutie, tomuto súdu následne odopretá tak možnosť úspešne začať prejudiciálne konanie na Súdnom dvore, tak právo počkať na rozhodnutie Súdneho dvora, čím dochádza k porušeniu zásady lojálnej spolupráce?“

59 Tento doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania bol oznámený dotknutým účastníkom konania a písomná časť konania bola opätovne začatá s cieľom umožniť im uplatniť ich pripomienky k tretej otázke.

Žiadosti o opätovné začatie ústnej časti konania

- 60 Po oznámení dňa vyhlásenia tohto rozsudku vnútroštátnemu súdu a oprávneným subjektom požiadali generálny prokurátor a poľská vláda o opätovné začatie ústnej časti konania prostredníctvom podaní predložených do kancelárie Súdneho dvora 4. a 15. februára 2021.
- 61 Na podporu svojej žiadosti generálny prokurátor v podstate tvrdí, že nesúhlasí s určitými tvrdeniami týkajúcimi sa potreby súdneho preskúmania postupov vymenovania sudcov, ktoré sú uvedené v návrhoch generálneho advokáta a generálny prokurátor ich považuje za sporné, nepresné a rozporuplné. Navyše sa zakladajú na úvahách, ktoré neboli medzi oprávnenými subjektmi dostatočne prejednané. Podľa generálneho prokurátora sa analýza obsiahnutá v týchto návrhoch v určitých bodoch líši od analýzy predloženej v návrhoch generálneho advokáta Hogana vo veci Repubblika (C-896/19, EU:C:2020:1055). Napokon generálny advokát poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418). Išlo by však o novú skutočnosť, ku ktorej sa nemali možnosť vyjadriť oprávnené subjekty.
- 62 Poľská vláda vo svojej žiadosti tiež zdôrazňuje, že nesúhlasí s návrhmi generálneho advokáta, ktoré prijali príliš široký výklad článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ktorý sa okrem toho odlišuje od výkladu prijatého v návrhoch, ktoré predniesol generálny advokát Hogan vo veci Repubblika (C-896/19, EU:C:2020:1055), a v uznesení podpredsedníčky Súdneho dvora z 10. septembra 2020, Rada/Sharpston [C-424/20 P(R), neuverejnené, EU:C:2020:705]. Opätovné začatie ústnej časti konania by tiež umožnilo oprávneným subjektom vyjadriť sa k možným dôsledkom rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418).
- 63 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie a rokovací poriadok nestanovujú pre subjekty oprávnené podľa článku 23 štatútu možnosť predložiť pripomienky v odpovedi na návrhy predložené generálnym advokátom (rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 26 a citovaná judikatúra).

- 64 Na druhej strane podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ generálny advokát predkladá verejne, nestranne a nezávisle odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. Súdny dvor nie je viazaný ani týmito návrhmi, ani odôvodnením, na základe ktorého k nim generálny advokát dospeje. V dôsledku toho nesúhlas oprávneného subjektu s návrhmi generálneho advokáta, nech už sa v nich zaoberá akýmkoľvek otázkami, nemôže sám osebe predstavovať dôvod na opätovné začatie ústnej časti konania (rozsudok zo 6. marca 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 27 a citovaná judikatúra)
- 65 Súdny dvor však môže po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek v súlade s článkom 83 rokovacieho poriadku nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť oprávnené subjekty.
- 66 V prejednávanej veci sa však Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta domnieva, že na konci písomnej časti konania a po pojednávaní, ktoré sa pred ním konalo, má k dispozícii všetky informácie potrebné na vydanie rozhodnutia. Okrem toho uvádza, že v prejednávanej veci sa nemôže rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť oprávnené subjekty. Nakoniec sa domnieva, že žiadosti o opätovné začatie ústnej časti konania neodhalili nijakú novú skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť rozhodnutie, ktoré má v uvedenej veci prijať. Za týchto okolností nie je opodstatnené nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora

- 67 Podľa generálneho prokurátora problematika súdnych prostriedkov nápravy v oblasti postupov vymenovania sudcov predstavuje oblasť patriacu do výlučnej právomoci členských štátov, na ktorú sa nevzťahuje pôsobnosť práva Únie. Preto táto oblasť nepatrí do právomoci Súdneho dvora.
- 68 V tejto súvislosti treba na jednej strane pripomenúť, že hoci organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, stále platí, že pri výkone tejto právomoci sú členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie [rozsudky z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 52 a citovaná judikatúra, ako aj z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 36 a citovaná judikatúra]. Môže to tak byť najmä v prípade vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa hmotnoprávných podmienok a procesných pravidiel, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí o vymenovaní sudcov, a prípadne pravidiel týkajúcich sa súdneho preskúmania uplatniteľného v kontexte takýchto konaní o vymenovaní [pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ďalej len „rozsudok A. K. a i.“, EU:C:2019:982, body 134 až 139 a 145].
- 69 Na druhej strane námietky, ktoré takto predniesol generálny prokurátor, sa v podstate týkajú samotného rozsahu ustanovení práva Únie uvedených v bode 1 tohto rozsudku, a teda výkladu týchto ustanovení. Takýto výklad však zjavne patrí do právomoci Súdneho dvora podľa článku 267 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok A. K. a i., bod 74).

- 70 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o týchto návrhoch na začatie prejudiciálneho konania.

O tretej otázke

- 71 Svojou treťou otázkou, ktorú treba preskúmať v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa na jednej strane ustanovenia článku 2, článku 4 ods. 3 tretieho pododseku a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, článku 47 Charty a článku 9 ods. 1 smernice 2000/78 a na druhej strane článok 267 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia zmenám vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré po prvé zbavujú vnútroštátny súd jeho právomoci rozhodovať v prvom a poslednom stupni o odvolaniach podaných uchádzačmi o miesta sudcov na súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), proti rozhodnutiam orgánu, akým je KRS, nepredložiť ich kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky na účely ich vymenovania na tieto miesta, ktoré po druhé stanovujú zastavenie konania zo zákona o takýchto odvolaniach, keď sú ešte prejednávané, s vylúčením možnosti, že ich preskúmanie môže pokračovať alebo že môžu byť opätovne podané, a ktoré po tretie takto zbavujú takýto vnútroštátny súd možnosti dostať odpoveď na prejudiciálne otázky, ktoré predložil Súdny dvor. Ak je to tak, vnútroštátny súd sa pýta, či sa má zásada prednosti práva Únie vykladať v tom zmysle, že mu ukladá povinnosť neuplatniť tieto zmeny a v dôsledku toho pokračovať vo výkone právomoci, ktorá mu patrila, rozhodovať spory, ktoré mu boli predložené pred prijatím uvedených zmien.

O prípustnosti tretej otázky

- 72 V prvom rade generálny prokurátor a poľská vláda tvrdia, že tretia otázka je neprípustná z dôvodu, že odpoveď na túto otázku nie je „nevyhnutná pre vydanie rozhodnutia“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, keďže spory vo veciach samých, v ktorých by mal vnútroštátny súd vydať takéto rozhodnutie, už neexistujú.
- 73 § 44 ods. 1a zákona o KRS, na ktorom bola dovtedy založená právomoc vnútroštátneho súdu rozhodovať o sporoch vo veciach samých, bol totiž s konečnou platnosťou zrušený s účinkami *erga omnes* nálezom Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019, ktorý spresnil, že v dôsledku toho musia byť skončené konania začaté na základe tohto ustanovenia. Okrem toho § 3 zákona z 26. apríla 2019 následne stanovil skončenie týchto konaní zo zákona. Ďalej akékoľvek pokračovanie preskúmania takýchto opravných prostriedkov na inom súde alebo ich opätovné podanie je tiež vylúčené podľa § 44 ods. 1 zákona o KRS, zmeneného zákonom z 26. apríla 2019.
- 74 V tejto súvislosti treba na jednej strane a pokiaľ konkrétnejšie ide o pravidlo takto obsiahnuté v § 3 zákona z 26. apríla 2019, pripomenúť, že Súdny dvor už v súvislosti s analogickými vnútroštátnymi ustanoveniami rozhodol, že pri neexistencii rozhodnutia súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, nariaďujúceho skončenie sporu vo veci samej alebo zastavenie konania o tomto spore, tieto ustanovenia v zásade nemôžu viesť Súdny dvor k záveru, že už nie je opodstatnené, aby rozhodol o otázkach, ktoré mu boli predložené v rámci prejudiciálneho konania (rozsudok A. K. a i., bod 102).
- 75 Okrem toho z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že Súdny dvor vychádza z toho, že rozhoduje o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom podľa článku 267 ZFEÚ dovtedy, dokiaľ tento návrh nebol súdom, ktorý ho podal, vzatý späť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 10).

- 76 Na druhej strane je nutné uviesť, že treťou otázkou sa vnútroštátny súd, ktorý okrem iného rozhodol prerušiť konanie o návrhu na zastavenie konania vo veciach samých, konkrétne pýta, či sú normatívne zmeny vyplývajúce zo zákona z 26. apríla 2019 v súlade s právom Únie, a za predpokladu, že to tak nie je, či mu toto právo umožňuje odhliadnuť od týchto zmien a v dôsledku toho zamietnuť tento návrh na zastavenie konania a pokračovať v preskúmaní týchto sporov.
- 77 Z vyššie uvedeného vyplýva, že odpoveď na tretiu otázku je nevyhnutná na to, aby sa vnútroštátnemu súdu umožnilo prijať, na základe záverov vyplývajúcich z tejto odpovede, rozhodnutia, od ktorých bude závisieť výsledok sporov vo veciach samých, takže námietky formulované generálnym prokurátorom a poľskou vládou musia byť zamietnuté.
- 78 Po druhé poľská vláda tvrdí, že tretia otázka je neprípustná z dôvodu, že nedostatok právomoci Únie v oblasti postupov vymenovania sudcov v členských štátoch bráni vykladať právo Únie tak, že im ukladá povinnosť priznať uchádzačom o miesto sudcu právo podať odvolanie proti rozhodnutiu o ich nevyzmenovaní, pričom existencia alebo neexistencia takéhoto práva podať odvolanie navyše neovplyvňuje nezávislosť sudcov skutočne vymenovaných na konci dotknutého konania o vymenovaní. Rozsudok, ako ten, ktorý sa v prejednávanej veci žiada od Súdneho dvora, by mal normatívny, a nie výkladový účinok, pretože by išlo o to, aby vnútroštátny súd mohol rozhodnúť o sporoch vo veciach samých napriek neexistencii všeobecne záväzných zákonných ustanovení, ktoré by mu zverovali právomoc v danej oblasti. Takýto dôsledok by bol v rozpore s článkom 4 ods. 2 ZEÚ, ktorý vyžaduje, aby Únia dodržiavala národnú identitu členských štátov obsiahnutú v ich ústavných systémoch a narušil by nezávislosť Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd), ktorý vyhlásil ustanovenie, na ktorom bola založená právomoc vnútroštátneho súdu, za protiústavné.
- 79 V tejto súvislosti už bolo na jednej strane v bode 68 tohto rozsudku pripomenuté, že pri výkone svojej právomoci, najmä pokiaľ ide o stanovenie vnútroštátnych pravidiel upravujúcich proces vymenovania sudcov, sú členské štáty povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie.
- 80 Na druhej strane je nutné konštatovať, že tvrdenia predložené poľskou vládou sa v podstate týkajú rozsahu, a teda výkladu ustanovení práva Únie, ktorých sa týka tretia otázka, ako aj účinkov, ktoré môžu vyplývať z týchto ustanovení, najmä vzhľadom na prednosť tohto práva. Takéto tvrdenia, ktoré sa týkajú podstaty položenej otázky, nemôžu zo svojej samotnej povahy viesť k jej neprípustnosti.
- 81 Okrem toho rozsudok, v ktorom by Súdny dvor potvrdil, že podľa práva Únie má vnútroštátny súd povinnosť odchyliť sa od dotknutých vnútroštátnych pravidiel tým, že naďalej vykonáva súdnu právomoc, ktorú mal predtým, by bol pre tento súd záväzný bez toho, aby tomu bránili vnútroštátne ustanovenia, vrátane ústavných (pozri analogicky rozsudok A. K. a i., bod 112).
- 82 Po tretie generálny prokurátor sa domnieva, že na rozdiel od toho, čo vyžaduje článok 94 rokovacieho poriadku, vnútroštátny súd neuviedol súvislosti, ktoré vidí medzi vnútroštátnymi ustanoveniami uplatniteľnými v sporoch vo veciach samých a ustanoveniami práva Únie, o ktorých výklad žiada. Tento súd predovšetkým neskúmal, či, ani ako by sa mala zaviesť povinnosť členského štátu zabezpečiť súdne preskúmanie návrhov na vymenovanie, o ktoré ide vo veciach samých. Jediná možnosť vylúčiť § 3 zákona z 26. apríla 2019 je v tejto

súvislosti neúčinná, pretože aj v tomto prípade by akákoľvek možnosť uvedeného súdu rozhodnúť vo veciach samých v sporoch, ktoré prejednáva, bola vylúčená z dôvodu účinkov nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019.

- 83 V tejto súvislosti však treba konštatovať, pričom treba pripomenúť, čo už bolo zdôraznené v bode 81 tohto rozsudku, že zo skutočností uvedených v jeho bodoch 26 až 28 a 54 až 57 vyplýva, že doplňujúci návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje všetky potrebné náležitosti, najmä tie, ktoré sa týkajú nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019 s cieľom umožniť Súdnemu dvoru o tretej otázke rozhodnúť.
- 84 Vzhľadom na vyššie uvedené je tretia otázka prípustná.

O veci samej

– O smernici 2000/78 a o článku 47 Charty

- 85 Na úvod treba uviesť, že ako uviedla KRS, generálny prokurátor, poľská vláda a Európska komisia, smernica 2000/78, a najmä jej článok 9 ods. 1, sa na spory vo veciach samých neuplatňuje.
- 86 Ako totiž vyplýva z článku 1 a článku 2 ods. 1 uvedenej smernice, táto smernica sa týka len diskriminácie v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Z informácií uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania však nevyplýva, že by sa spory vo veciach samých týkali rozdielneho zaobchádzania založeného na niektorom z týchto dôvodov. V tejto súvislosti jediné rozdielne zaobchádzanie, ktoré sa môže týkať odvolateľov vo veciach samých, ktoré uvádza vnútroštátny súd, súvisí s okolnosťou, že pravidlá uplatniteľné v oblasti súdnych prostriedkov nápravy proti uzneseniam KRS, ktoré predkladajú prezidentovi republiky uchádzača o vymenovanie do funkcie sudcu, sa líšia podľa toho, či sa tieto uznesenia týkajú vymenovania sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) alebo vymenovania na miesto sudcu na inom súde.
- 87 Okrem toho, pokiaľ ide o článok 47 Charty, treba pripomenúť, že toto ustanovenie, ktoré predstavuje potvrdenie zásady účinnej súdnej ochrany, zakotvuje v prospech každého, koho práva a slobody zaručené právom Únie boli porušené, právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, bod 55 a citovanú judikatúru).
- 88 Predpokladom priznania tohto práva v danom posudzovanom prípade tak je – ako vyplýva z článku 47 prvého odseku Charty – že osoba, ktorá sa ho dovoláva, sa domáha práv alebo slobôd zaručených právom Únie [rozsudok zo 6. októbra 2020, État luxembourgeois (Právo na opravný prostriedok proti žiadosti o informácie v oblasti daní), C-245/19 a C-246/19, EU:C:2020:795, bod 55].
- 89 Z informácií obsiahnutých v návrhu na začatie prejudiciálneho konania však nevyplýva, že by predmetom sporov vo veciach samých bolo priznanie práva, ktoré majú odvolatelia vo veciach samých na základe ustanovenia práva Únie. Konkrétne, ako bolo uvedené v bodoch 85 a 86 tohto rozsudku, ustanovenia smernice 2000/78 sa neuplatňujú na spory vo veciach samých, takže tieto ustanovenia nemôžu ani odôvodniť uplatniteľnosť Charty, najmä jej článku 47, v kontexte týchto sporov.

– O článku 267 ZFEÚ a článku 4 ods. 3 ZEÚ

- 90 Pokiaľ ide o článok 267 ZFEÚ, treba pripomenúť, že základom súdneho systému zriadeného Zmluvami je prejudiciálne konanie upravené v tomto ustanovení, ktoré má za cieľ – prostredníctvom nastoleného dialógu medzi Súdny dvorom a súdmi členských štátov – zabezpečiť jednotný výklad práva Únie, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva vytvoreného Zmluvami (stanovisko 2/13 z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, bod 176 a citovaná judikatúra, ako aj rozsudok z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 41).
- 91 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora článok 267 ZFEÚ poskytuje v tomto ohľade vnútroštátnym súdom veľkú diskrečnú právomoc obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že prejednávaná vec, o ktorej rozhodujú, nastoľuje otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie potrebných na rozhodnutie sporu, ktorý im bol predložený (rozsudky z 5. októbra 2010, Elčinov, C-173/09, EU:C:2010:581, bod 26, ako aj z 24. októbra 2018, XC a i., C-234/17, EU:C:2018:853, bod 42 a citovaná judikatúra).
- 92 Okrem toho, pokiaľ ide o taký súd, akým je vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva v zmysle článku 267 tretieho odseku ZFEÚ, táto možnosť sa s výhradou výnimiek uznaných judikatúrou Súdneho dvora dokonca mení na povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, bod 32 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok A. K. a i., bod 103).
- 93 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, pravidlo vnútroštátneho práva nemôže brániť vnútroštátnemu súdu, aby využil uvedenú možnosť alebo splnil uvedenú povinnosť, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou systému spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom zavedeného článkom 267 ZFEÚ a úloh súdu povereného uplatňovaním práva Únie, ktoré toto ustanovenie zveruje vnútroštátnym súdom (pozri v tomto zmysle rozsudok A. K. a i., bod 103, ako aj citovanú judikatúru). Rovnako s cieľom zabezpečiť účinnosť tejto možnosti a povinnosti musí mať vnútroštátny súd možnosť zachovať návrh na začatie prejudiciálneho konania po jeho podaní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 58).
- 94 Okrem toho vnútroštátne pravidlo, ktoré môže mať najmä za následok, že vnútroštátny súd sa rozhodne nepoložiť Súdny dvor prejudiciálne otázky, aby sa vyhol odňatiu veci, zasahuje do právomocí, ktoré vnútroštátnym súdom priznáva článok 267 ZFEÚ, a v dôsledku toho aj do účinnosti spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedenej mechanizmom prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov, C-614/14, EU:C:2016:514, bod 25).
- 95 V dôsledku toho, hoci je v zásade dovoľené, aby členský štát napríklad zmenil svoje vnútroštátne pravidlá rozdelenia súdnych právomocí s možným dôsledkom zániku normatívneho základu, na ktorom bola založená právomoc vnútroštátneho súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, alebo prijal hmotnoprávne pravidlá, ktoré vedú k tomu, že vec, v ktorej bol takýto návrh podaný, sa stane bezpredmetnou, nemôže členský štát naproti tomu bez toho, aby porušil článok 267 ZFEÚ, v spojení s článkom 4 ods. 3 tretím pododsekom ZEÚ, vykonať zmeny svojej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorých konkrétnym účinkom je zabrániť

zachovaniu návrhov na začatie prejudiciálneho konania zaslaných Súdnu dvoru po ich podaní a zabrániť tak Súdnu dvoru rozhodnúť o týchto návrhoch, ako aj vylúčiť akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania analogických návrhov vnútroštátnym súdom.

- 96 Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby sa v konečnom dôsledku vyjadril k otázke, či je to tak v prejednávanej veci. Treba totiž pripomenúť, že článok 267 ZFEÚ neumožňuje Súdnu dvoru uplatniť právne normy Únie na konkrétny prípad, ale umožňuje mu iba vyjadriť sa k výkladu Zmlúv a aktov prijatých inštitúciami Únie. V súlade s ustálenou judikatúrou však Súdny dvor môže v rámci súdnej spolupráce stanovenej v tomto článku, na základe okolností uvedených v spise podať vnútroštátnemu súdu výkladové prvky práva Únie, ktoré môžu byť pre tento súd užitočné pri posudzovaní účinkov daného ustanovenia tohto práva (rozsudky zo 16. júla 2015, ČEZ Razpredelenie Bãlgarija, C-83/14, EU:C:2015:480, bod 71 a citovaná judikatúra, ako aj rozsudok A. K. a i., bod 132).
- 97 V prvom rade z rozhodnutia vnútroštátneho súdu v tejto súvislosti vyplýva, že § 3 zákona z 26. apríla 2019, ktorý stanovuje zastavenie konania o odvolaniach, o aké ide vo veciach samých, a § 44 ods. 1 zákona o KRS v znení vyplývajúcom zo zákona z 26. apríla 2019, ktorý vylučuje, aby takéto odvolania mohli byť podané v budúcnosti, sú podľa všetkého spôsobilé brániť vnútroštátnemu súdu, aby po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor tento návrh zachoval, a tým brániť tomuto súdu rozhodnúť o tomto návrhu ako aj vylúčiť akékoľvek budúce opakované podanie otázok analogických tým, ktoré sú položené v tomto návrhu, vnútroštátnym súdom.
- 98 V druhom rade, a pokiaľ ide o kontext, v ktorom boli uvedené ustanovenia prijaté, možno uviesť rôzne skutočnosti vyplývajúce zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii.
- 99 Po prvé treba pripomenúť, že poľský zákonodarca už nedávno prijal normatívne opatrenie stanovujúce zastavenie konania v iných sporoch prejednávaných pred vnútroštátnym súdom, ktoré sa tiež týkali súladu legislatívnych reforiem, ktoré ovplyvnili poľský súdny systém, s ustanoveniami práva Únie týkajúcimi sa nezávislosti súdov, pričom aj v rámci týchto sporov Súdny dvor rozhodoval o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa takéhoto súladu (pozri v tejto súvislosti rozsudok A. K. a i., body 90 a 102 až 104).
- 100 Po druhé z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že poľské orgány nedávno znásobili iniciatívy smerujúce k obmedzeniu podávania návrhov na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, ktoré sa týkajú otázky nezávislosti súdov v Poľsku, alebo k spochybneniu rozhodnutí poľských súdov, ktoré podali takéto návrhy.
- 101 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že poľské súdy, ktoré sa obrátili na Súdny dvor s návrhmi na začatie prejudiciálneho konania vo veciach, v ktorých bol vydaný rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234), na tomto súde poukázali na to, že dvaja sudcovia, ktorí sa podieľali na podaní týchto návrhov, boli predmetom vyšetrovania, ktoré predchádza prípadnému disciplinárnemu konaniu najmä vo veci prekročenia rozhodovacej právomoci z dôvodu podania týchto návrhov (rozsudok z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, body 20 a 21).
- 102 Okrem toho Rzecznik Praw Obywatelskich (verejný ochranca práv, Poľsko) sa v rámci prejednávanej veci odvolal na skutočnosť, že generálny prokurátor, ktorý tiež vykonáva funkciu ministra spravodlivosti, podal 5. októbra 2018 na Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) žalobu,

ktorou sa domáhal určenia nesúladu s Ústavou článku 267 ZFEÚ v rozsahu, v akom toto ustanovenie umožňuje poľským súdom obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami týkajúcimi sa štruktúry a organizácie súdnej moci a priebehu konaní na vnútroštátnych súdoch.

- 103 Po tretie, pokiaľ ide o tvrdenie poľskej vlády, podľa ktorého prijatie zákona z 26. apríla 2019 bolo len dôsledkom nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019, ktorým tento súd rozhodol, že § 44 ods. 1a zákona o KRS, na ktorom je založená právomoc vnútroštátneho súdu rozhodovať o odvolaniach, akými sú tie vo veciach samých, je neústavný, z informácií vnútroštátneho súdu, ktorému prináleží vykladať vnútroštátne právo v rámci prejudiciálneho konania, napriek tomu vyplýva, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) v uvedenom náleze uviedol, že nevyhnutnosť upraviť súdne preskúmanie, vyplývajúca z článkov 45 a 60 Ústavy a jeho judikatúry v danej oblasti, pokiaľ ide o konania o vymenovaní na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), zostáva nedotknutá.
- 104 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania tiež vyplýva, že poľský zákonodarca tým, že na rozdiel od záverov vyplývajúcich z nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) z 25. marca 2019 vylúčil, aby, o odvolaniach podaných osobami podliehajúcimi súdnej právomoci, akými sú odvolania, o ktorých prebieha konanie vo veciach samých, mohol rozhodol súd, na ktorý by mohli byť tieto odvolania prenesené alebo na ktorý by dotknuté osoby mohli tieto odvolania opätovne podať, najmä definitívne odstrániť akúkoľvek súčasnú alebo budúcu možnosť, aby Súdny dvor preskúmal otázky, ako sú tie, ktoré mu boli predložené v tejto veci.
- 105 Po štvrté a ako tiež zdôrazňuje vnútroštátny súd, zrušenie akejkoľvek možnosti podať odvolanie proti uzneseniam KRS, ktorými sa prezidentovi republiky predložili uchádzači o vymenovanie na miesta sudcov, vykonané zákonom z 26. apríla 2019, sa týka len uznesení tohto orgánu vzťahujúcich sa na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), a to práve takých uznesení, o aké ide vo veciach samých a ktoré viedli Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) k podaniu tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Uznesenia KRS, ktoré navrhujú vymenovania na všetky ostatné miesta sudcov v Poľsku, totiž naďalej podliehajú súdnemu preskúmaniu.
- 106 Skutočnosti a úvahy takto uvedené v bodoch 99 až 105 tohto rozsudku sa môžu ukázať ako také indície, ktoré sa vzhľadom na ich prepojenie a systematickú povahu javia ako vhodné na objasnenie kontextu, v ktorom poľský zákonodarca prijal zákon z 26. apríla 2019. Ako bolo pripomenuté v bode 96 tohto rozsudku, keďže konečné posúdenie skutkových okolností v rámci dialógu v prejudiciálnom konaní prináleží iba vnútroštátnemu súdu, bude jeho úlohou, aby s konečnou platnosťou posúdil, či tieto skutočnosti, ako aj všetky ostatné relevantné skutočnosti, o ktorých by sa vnútroštátny súd prípadne dozvedel v tejto súvislosti, umožňujú domnievať sa, že prijatie tohto zákona malo konkrétne za následok, že bráni vnútroštátnemu súdu zachovať návrhy na začatie prejudiciálneho konania, ako je ten, ktorý bol pôvodne predložený v danej veci Súdnemu dvoru, po ich podaní a tým bráni tomuto súdu rozhodnúť o takýchto návrhoch, a vylučuje aj akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania prejudiciálnych otázok, ktoré sú analogické s tými, ktoré obsahuje pôvodný návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru v tejto veci, vnútroštátnym súdom.
- 107 Ak by uvedený súd mal dospieť k takémuto záveru, bolo by nutné konštatovať, že takáto právna úprava zasahuje nielen do výsad priznaných vnútroštátnym súdom v článku 267 ZFEÚ a efektívnosti spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedenej mechanizmom prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2016, Ogňanov,

C-614/14, EU:C:2016:514, bod 25), ale všeobecnejšie aj do úlohy, ktorú má Súdny dvor na základe článku 19 ods. 1 prvého pododseku ZEÚ a ktorá spočíva v zabezpečení dodržiavania práva pri výklade a uplatňovaní Zmlúv, ako aj článku 4 ods. 3 tretieho pododseku ZEÚ.

– O článku 2 a článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ

- 108 Článok 19 ZEÚ, ktorý vyjadruje hodnotu právneho štátu uvedenú v článku 2 ZEÚ, zveruje vnútroštátnym súdom a Súdnemu dvoru úlohu zaručiť plné uplatňovanie práva Únie vo všetkých členských štátoch, ako aj súdnu ochranu, ktorá jednotlivcom z tohto práva vyplýva [rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 98 a citovaná judikatúra].
- 109 V tomto zmysle a ako stanovuje článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, členským štátom prináleží ustanoviť pre osoby podliehajúce súdnej právomoci v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy a konania potrebné na zabezpečenie ich práva na účinnú súdnu ochranu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 99 a citovanú judikatúru].
- 110 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, zásada účinnej súdnej ochrany práv jednotlivcov vyplývajúcich z práva Únie, na ktoré sa odvoláva článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá vychádza z ústavných tradícií spoločných členským štátom, bola zakotvená v článkoch 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, a v súčasnosti je potvrdená v článku 47 Charty [rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 100 a citovaná judikatúra].
- 111 Pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, treba pripomenúť, že toto ustanovenie sa týka „oblastí, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, bez ohľadu na okolnosti, za akých členské štáty uplatňujú toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty [rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 101 a citovaná judikatúra].
- 112 Podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ tak musí každý členský štát zabezpečiť, aby orgány, ktoré sa v zmysle práva Únie považujú za „súdny orgán“, patriace do jeho systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie a ktoré preto môžu v tomto postavení rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, spĺňali požiadavky účinnej súdnej ochrany [rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 103 a citovaná judikatúra].
- 113 Pokiaľ ide o spory vo veciach samých, treba pripomenúť, že vnútroštátny súd rozhoduje o odvolaniach, ktorými uchádzači o miesta sudcu v občianskoprávnom a trestnom senáte Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) spochybňujú uznesenia, ktorými KRS neprijala ich kandidatúru a prezidentovi republiky predložila iných kandidátov na účely vymenovania na tieto miesta.
- 114 V tomto ohľade je v prvom rade nesporné, že Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) a najmä jeho občianskoprávne a trestné senáty môžu byť vyzvané, aby rozhodli v otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie, a podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ ako „súdny orgán“ v zmysle tohto práva patria do poľského systému prostriedkov nápravy

- v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, takže musia spĺňať požiadavky účinnej súdnej ochrany [rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 56 a citovaná judikatúra].
- 115 V druhom rade treba pripomenúť, že na zabezpečenie toho, aby takéto orgány boli schopné zabezpečiť účinnú súdnu ochranu, ktorá sa vyžaduje podľa článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, je prvoradé zachovanie ich nezávislosti, ako to potvrdzuje článok 47 druhý odsek Charty, ktorý medzi požiadavkami súvisiacimi so základným právom na účinný prostriedok nápravy uvádza prístup k „nezávislému“ súdu [rozsudok z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu), C-619/18, EU:C:2019:531, bod 57 a citovaná judikatúra].
- 116 Ako Súdny dvor opakovane zdôraznil, táto požiadavka nezávislosti súdov, ktorá je inherentnou súčasťou výkonu úlohy rozhodovať ako súd, patrí do podstaty práva na účinnú súdnu ochranu a základného práva na spravodlivý proces, ktoré má zásadný význam ako záruka ochrany všetkých práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie, a zachovania spoločných hodnôt členských štátov uvedených v článku 2 ZEÚ, najmä hodnoty právneho štátu [rozsudok z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov), C-192/18, EU:C:2019:924, bod 106 a citovaná judikatúra].
- 117 Podľa ustálenej judikatúry záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadované podľa práva Únie stanovujú ako požiadavku existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, menovanie, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti účastníkov konania, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom (rozsudok A. K. a i., bod 123, ako aj citovaná judikatúra).
- 118 V súlade so zásadou delby moci, ktorou sa vyznačuje fungovanie právneho štátu, musí byť zaručená najmä nezávislosť súdov vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej moci (rozsudok A. K. a i., bod 124 a citovaná judikatúra).
- 119 V tejto súvislosti je dôležité, aby sudcovia boli chránení pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť ich nezávislosť. Pravidlá uvedené v bode 117 tohto rozsudku musia predovšetkým umožniť vylúčiť nielen akýkoľvek priamy vplyv vo forme pokynov, ale aj formy vplyvu, ktoré sú viac nepriame a ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutia dotknutých sudcov (rozsudok A. K. a i., bod 125 a citovaná judikatúra).
- 120 Po tretie treba pripomenúť, že otázky položené v prejednávanej veci v súvislosti s výkladom článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ sa v podstate týkajú toho, či toto ustanovenie môže vyvolať potrebu, aby sa v osobitnom kontexte procesu vymenovania sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) zachovalo súdne preskúmanie uznesení KRS, o aké ide vo veciach samých, ako aj podmienok, za ktorých by sa takéto preskúmanie malo v tomto prípade vykonať.
- 121 Ako však bolo pripomenuté v bode 117 tohto rozsudku, záruky nezávislosti a nestrannosti podľa práva Únie vyžadujú najmä existenciu pravidiel upravujúcich vymenovanie sudcov.
- 122 Pokiaľ ide o podmienky, za ktorých boli prijaté rozhodnutia o vymenovaní sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), Súdny dvor už mal príležitosť spresniť, že samotná skutočnosť, že dotknutí sudcovia sú vymenovaní prezidentom republiky, nemôže spôsobiť, že budú vo vzťahu

k nemu závislí, a ani nemôže vyvolávať pochybnosti o ich nestrannosti, ak dotknuté osoby po vymenovaní nie sú vystavené žiadnemu tlaku a nedostávajú pokyny pri výkone svojich funkcií (rozsudok A. K. a i., bod 133, ako aj citovaná judikatúra).

- 123 Súdny dvor však tiež uviedol, že zostáva nevyhnutné zabezpečiť, aby hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí o vymenovaní, boli také, že u osôb podliehajúcich súdnej právomoci nemôžu po vymenovaní dotknutých osôb vyvolať oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyviteľnosť dotknutých sudcov vonkajšími činiteľmi a ich neutralitu vo vzťahu k jednotlivým záujmom, o ktorých rozhodujú, a že na tento účel je dôležité najmä to, aby boli uvedené podmienky a postupy navrhnuté tak, aby spĺňali požiadavky uvedené v bode 119 tohto rozsudku (rozsudok A. K. a i., body 134 a 135, ako aj citovaná judikatúra).
- 124 Súdny dvor po tom, čo uviedol, že podľa článku 179 Ústavy sú sudcovia Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vymenovaní prezidentom republiky na návrh KRS, teda orgánu, ktorý bol článkom 186 Ústavy poverený úlohou strážcu nezávislosti súdov a sudcov, v bode 137 rozsudku A. K. a i. spresnil, že zásah takéhoto orgánu v kontexte postupu vymenovania sudcov môže v zásade prispieť k väčšej objektívnosti tohto postupu, a to vymedzením rozhodovacieho priestoru, ktorý má prezident republiky pri výkone právomoci, ktorá mu je takto zverená.
- 125 V bode 138 tohto rozsudku však Súdny dvor najmä uviedol, že to platí len pod podmienkou, že uvedený orgán je sám dostatočne nezávislý od zákonodarnej a výkonnej moci a aj od orgánu, ktorému má predložiť takýto návrh na vymenovanie.
- 126 V tejto súvislosti treba uviesť, že ako zdôraznil vnútroštátny súd, podľa článku 179 Ústavy akt, ktorým KRS navrhuje uchádzača na vymenovanie na miesto sudcu na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), predstavuje podmienku *sine qua non* na to, aby takýto uchádzač mohol byť na takéto miesto vymenovaný prezidentom republiky. Úloha KRS v tomto postupe vymenovania je preto rozhodujúca.
- 127 V tomto kontexte môže byť miera nezávislosti KRS vo vzťahu k poľskej zákonodarnej a výkonnej moci pri výkone úloh, ktoré sú jej zverené, relevantná pri posudzovaní, či sudcovia, ktorých vyberie, budú schopní splniť požiadavky nezávislosti a nestrannosti vyplývajúce z práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok A. K. a i., bod 139).
- 128 Súdny dvor tiež v bode 145 rozsudku A. K. a i. zdôraznil, že na účely uvedeného posúdenia a vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutia prezidenta republiky o vymenovaní sudcov na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) nemôžu byť predmetom súdneho preskúmania, môže mať význam tiež spôsob, akým bol definovaný rozsah odvolania, ktorý možno podať proti uzneseniu KRS obsahujúcemu jej rozhodnutia, pokiaľ ide o predloženie návrhu na vymenovanie na miesto sudcu tohto súdu, a osobitne, či takéto odvolanie umožňuje zabezpečiť účinné súdne preskúmanie takýchto uznesení, týkajúce sa prinajmenšom overenia neexistencie prekročenia alebo zneužitia právomoci, nesprávneho právneho posúdenia alebo zjavne nesprávneho posúdenia.
- 129 Zatiaľ čo prípadná neexistencia možnosti podať súdny prostriedok nápravy v súvislosti s postupom vymenovania na miesta sudcov vnútroštátneho najvyššieho súdu sa v určitých prípadoch nemusí ukázať ako problematická z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z práva Únie, najmä z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, inak je to za okolností, v ktorých všetky relevantné skutočnosti charakterizujúce takýto postup v danom vnútroštátnom právno-skutkovom kontexte, a najmä podmienky, za ktorých náhle dochádza k zrušeniu doteraz

existujúcej možnosti podať súdny prostriedok nápravy, môžu u osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyvolať pochybnosti systémovej povahy, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť sudcov vymenovaných v rámci tohto postupu.

- 130 Ako vyplýva z rozsudku A. K. a i., osobitne to tak môže byť, ak sa na základe takých kritérií posúdenia, ako sú tie, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd a ktoré sú uvedené v bode 43 tohto rozsudku, zdá, že nezávislosť orgánu, akým je KRS, od zákonodarnej a výkonnej moci, je spochybnená.
- 131 V bodoch 143 a 144 rozsudku A. K. a i. Súdny dvor už identifikoval v rámci relevantných skutočností, ktoré treba zohľadniť na účely posúdenia podmienky nezávislosti, ktorú musí splniť taký orgán, akým je KRS, po prvé okolnosť, že nanovo zložená KRS bola ustanovená prostredníctvom skrátenia prebiehajúceho štvorročného funkčného obdobia členov, z ktorých sa tento orgán doposiaľ skladal, po druhé skutočnosť, že zatiaľ čo pätnásť členov KRS zvolených spomedzi sudcov bolo predtým volených svojimi kolegami, v súčasnosti sú volení zložkou poľskej zákonodarnej moci, po tretie prípadná existencia nezrovnalostí, ktoré mohli narušiť postup vymenúvania niektorých členov KRS v jej novom zložení a po štvrté spôsob, akým tento orgán plní svoje ústavné poslanie strážcu nezávislosti súdov a sudcov a akým vykonáva svoje rôzne právomoci. V takomto kontexte možno na účely uvedeného posúdenia zohľadniť aj prípadnú existenciu privilegovaných väzieb medzi takto ustanovenými členmi KRS a poľskou výkonnou mocou, ako tie, na ktoré poukazuje vnútroštátny súd a ktoré sú uvedené v bode 44 tohto rozsudku.
- 132 Okrem toho je v prejednávanej veci potrebné zohľadniť aj ďalšie relevantné kontextuálne okolnosti, ktoré môžu tiež prispieť k spochybneniu nezávislosti KRS a jej úlohy v rámci procesu vymenovania, ako sú tie, ktoré sú dotknuté vo veciach samých, ako aj, v dôsledku toho, nezávislosti sudcov ustanovených v rámci takéhoto procesu.
- 133 V tejto súvislosti treba poznamenať, že k legislatívnej reforme, ktorá viedla k ustanoveniu KRS v jej novom zložení, došlo súbežne so značne spochybneným prijatím ustanovení § 37 a 111 nového zákona o Najvyššom súde, na ktoré sa odvoláva vnútroštátny súd a ktoré stanovili zníženie veku odchodu do dôchodku sudcov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) a uplatňovaním tohto opatrenia na sudcov v činnnej službe na tomto súde a ktoré zároveň zverili prezidentovi republiky diskrečnú právomoc predĺžiť výkon ich aktívnych súdnych funkcií nad novo stanovený vek odchodu do dôchodku.
- 134 Je teda nesporné, že k ustanoveniu KRS v jej novom zložení došlo v kontexte, v ktorom sa očakávalo, že v rámci Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) budú čoskoro uvoľnené mnohé miesta sudcov najmä v nadväznosti na odchod sudcov tohto súdu, ktorí dosiahli vekovú hranicu takto nanovo stanovenú na 65 rokov, do dôchodku.
- 135 Súdny dvor vo svojom rozsudku z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, EU:C:2019:531), pritom konštatoval, že z dôvodu prijatia opatrení uvedených v bode 133 tohto rozsudku Poľská republika narušila neodvolateľnosť a nezávislosť sudcov Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) a nesplnila si povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.
- 136 Ak by vnútroštátny súd dospel k záveru, že KRS neposkytuje dostatočné záruky nezávislosti, existencia súdneho prostriedku nápravy pre nevybratých uchádzačov, hoci aj obmedzená na hľadiská pripomenuté v bode 128 tohto rozsudku, by sa javila ako nevyhnutná na to, aby prispela k ochrane postupu vymenovania dotknutých sudcov pred priamymi alebo nepriamymi vplyvmi

a aby v konečnom dôsledku zabránila tomu, že by mohli u osôb podliehajúcich súdnej právomoci vzniknúť oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o nezávislosť sudcov ustanovených v rámci tohto postupu.

- 137 Ustanovenia zákona z 26. apríla 2019 však na jednej strane stanovili zastavenie konania v prebiehajúcich sporoch, akými sú spory vo veciach samých, v ktorých uchádzači o miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) podali na základe vtedy platného práva odvolania na účely spochybnenia uznesení, ktorými sa KRS rozhodla nepredložiť ich na vymenovanie na tieto miesta, ale predložiť iných kandidátov, a na druhej strane zrušili akúkoľvek možnosť podať súdny prostriedok nápravy tohto typu v budúcnosti.
- 138 Je nutné uviesť, že takéto legislatívne zmeny, najmä keď sú posudzované v spojení so všetkými súvisiacimi okolnosťami uvedenými v bodoch 99 až 105 a 130 až 135 tohto rozsudku, môžu naznačovať, že poľská zákonodarná moc v prejednávanej veci konala s osobitným úmyslom zabrániť akejkoľvek možnosti vykonávať súdne preskúmanie vo vzťahu k vymenovaniam, ku ktorým došlo na základe uvedených uznesení KRS, ako aj nakoniec ku všetkým ostatným vymenovaniam v rámci Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) od ustanovenia KRS v jej novom zložení.
- 139 Vzhľadom na to, čo bolo pripomenuté v bode 96 tohto rozsudku, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby s konečnou platnosťou posúdil na základe záverov vyplývajúcich z tohto rozsudku a všetkých ostatných relevantných okolností, o ktorých bude mať vedomosť, prípadne so zohľadnením osobitných dôvodov alebo cieľov, ktoré by boli pred týmto súdom uvádzané na účely odôvodnenia dotknutých opatrení, či zastavenie konania o odvolaniach, ktoré sú dotknuté vo veciach samých, a súčasné zrušenie akejkoľvek možnosti podať takéto odvolania v budúcnosti, stanovené zákonom z 26. apríla 2019, sú spôsobilé vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných na základe uznesení KRS, dotknutých vo veciach samých, vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, a viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

– *O zásade prednosti práva Únie*

- 140 Ak vnútroštátny súd po preskúmaní, ktoré má vykonať s prihliadnutím na úvahy uvedené v bodoch 90 až 107 tohto rozsudku, dospeje k záveru, že k prijatiu ustanovení zákona z 26. apríla 2019, o ktoré ide vo veciach samých, došlo v rozpore s článkom 267 ZFEÚ a článkom 4 ods. 3 ZEÚ, bude úlohou tohto súdu neuplatniť tieto vnútroštátne ustanovenia.
- 141 Ako vyplýva z ustálenej judikatúry, ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bráni vykonaniu postupu upraveného v článku 267 ZFEÚ, sa musí vylúčiť bez toho, aby dotknutý súd musel navrhnúť zrušenie alebo čakať na predchádzajúce zrušenie tohto vnútroštátneho ustanovenia legislatívnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, EU:C:1995:437, bod 13 a citovanú judikatúru, ako aj z 5. októbra 2010, Elčinov, C-173/09, EU:C:2010:581, bod 31 a citovanú judikatúru). To isté musí platiť, aj pokiaľ ide o zmenu vnútroštátneho práva, ktorej osobitným účinkom je zabrániť Súdnemu dvoru rozhodnúť o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré mu boli predložené, a vylúčiť akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania analogických návrhov vnútroštátnym súdom. Ako bolo totiž uvedené v bode 95 tohto rozsudku, takéto pravidlo je analogicky v rozpore s článkom 267 ZFEÚ.

- 142 Rovnako, ak vnútroštátny súd v rámci preskúmania, ktoré má vykonať s prihliadnutím na úvahy uvedené v bodoch 108 až 139 tohto rozsudku, konštatuje, že ustanovenia zákona z 26. apríla 2019, o ktoré ide vo veciach samých, porušujú článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, bude tiež povinný z tohto dôvodu vylúčiť tieto vnútroštátne ustanovenia.
- 143 Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ totiž ukladá všetkým členským štátom povinnosť stanoviť v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany najmä v zmysle článku 47 Charty (rozsudok A. K. a i., bod 168, ako aj citovaná judikatúra), takže toto posledné uvedené ustanovenie sa musí náležite zohľadniť na účely výkladu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (uznesenie zo 6. októbra 2020, Prokuratura Rejonowa w Słubicach, C-623/18, neuverejnené, EU:C:2020:800, bod 28).
- 144 Ako však už bolo pripomenuté v bode 115 tohto rozsudku, článok 47 druhý odsek Charty medzi požiadavkami spojenými so základným právom na účinný prostriedok nápravy výslovne zmieňuje prístup k „nezávislému“ súdu.
- 145 Súdny dvor tým, že v tejto súvislosti rozhodol, že článok 47 Charty je sám osebe postačujúci a nemusí byť spresnený ustanoveniami práva Únie alebo vnútroštátnym právom na to, aby bolo jednotlivcom priznané samostatne uplatniteľné právo (rozsudky zo 17. apríla 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, bod 78, a z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, bod 56), osobitne v rozsahu, v akom toto ustanovenie vyžaduje, aby orgán, ktorý má rozhodovať o prostriedku nápravy založenom na práve Únie, spĺňal požiadavku nezávislosti uloženú týmto ustanovením (pozri v tomto zmysle rozsudok A. K. a i., bod 166), najmä uznal, že táto požiadavka je jasná, presná a bezpodmienečná, takže tento článok môže vyvolávať priamy účinok.
- 146 Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ ukladá členským štátom jasnú a presnú povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorá nie je spojená so žiadnou podmienkou, pokiaľ ide o nezávislosť charakteristickú pre súdy, ktoré majú vykladať a uplatňovať právo Únie.
- 147 Napokon, a pokiaľ ide v kontexte sporov vo veciach samých o dôsledky spojené s tým, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) vo svojom náleze z 25. marca 2019 vyhlásil nesúlad § 44 ods. 1a zákona o KRS s Ústavou, treba na jednej strane pripomenúť, že, ako bolo zdôraznené v bodoch 103 a 104 tohto rozsudku, tento nález Trybunał Konstytucyjny (Ústavný súd) nespochybnil potrebu, potvrdenú týmto súdom v jeho skoršej judikatúre, súdneho preskúmania postupu vymenovania na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), a osobitne uznesení KRS prijatých v rámci tohto postupu.
- 148 Na druhej strane treba v každom prípade zdôrazniť, že účinky spojené so zásadou prednosti práva Únie sú záväzné pre všetky orgány členského štátu najmä bez toho, aby tomu mohli brániť vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa rozdelenia súdnych právomocí, vrátane tých ústavných. V súlade s ustálenou judikatúrou totiž nemožno pripustiť, aby pravidlá vnútroštátneho práva, hoci aj ústavnej povahy, ohrozovali jednotu a účinnosť práva Únie (rozsudky z 15. januára 2013, Križan a i., C-416/10, EU:C:2013:8, bod 70 a citovaná judikatúra, ako aj zo 4. decembra 2018, Minister for Justice and Equality a Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, bod 49 a citovaná judikatúra).
- 149 Za týchto podmienok a najmä vzhľadom na to, že vnútroštátny zákonodarca neurčil iný súd, než je vnútroštátny súd, ktorý spĺňa požiadavky nezávislosti vyplývajúce z práva Únie a ktorý by mal rozhodnúť spory vo veciach samých po tom, čo mu Súdny dvor poskytne odpoveď na otázky, ktoré mu vnútroštátny súd položil vo svojom pôvodnom návrhu na začatie prejudiciálneho

konania, jediným účinným spôsobom, ako tento súd môže napraviť porušenia článku 267 ZFEÚ a článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ktoré vyplývajú z prijatia zákona z 26. apríla 2019, spočíva v danej veci v tom, že bude pokračovať vo výkone súdnej právomoci, na základe ktorej sa obrátil na Súdny dvor s týmto návrhom podľa dovtedy uplatniteľných vnútroštátnych pravidiel (pozri analogicky rozsudok A. K. a i., bod 166, ako aj citovanú judikatúru).

150 S ohľadom na uvedené treba na tretiu otázku odpovedať takto:

- V prípade zmien vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré po prvé zbavujú vnútroštátny súd jeho právomoci rozhodovať v prvom a poslednom stupni o odvolaniach podaných uchádzačmi o miesta sudcov na súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), proti rozhodnutiam orgánu, akým je KRS, nepredložiť ich kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky na účely ich vymenovania na tieto miesta, ktoré po druhé stanovujú zastavenie konania zo zákona o takýchto odvolaniach, keď sú ešte prejednávané, s vylúčením možnosti, že ich preskúmanie môže pokračovať alebo že môžu byť opätovne podané, a ktoré po tretie tým zbavujú takýto vnútroštátny súd možnosti dostať odpoveď na prejudiciálne otázky, ktoré predložil Súdnemu dvoru:
- článok 267 ZFEÚ a článok 4 ods. 3 ZEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takýmto zmenám, ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto zmeny mali osobitne za následok to, že bránia Súdnemu dvoru rozhodnúť o prejudiciálnych otázkach, ako sú otázky, ktoré mu položil tento súd, a vylučujú akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania im analogických otázok vnútroštátnym súdom,
- článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takýmto zmenám, ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto zmeny sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom republiky na základe uvedených rozhodnutí KRS, vonkajšími činiteľmi, najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.
- V prípade preukázaného porušenia uvedených článkov sa má zásada prednosti práva Únie vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť dotknuté zmeny bez ohľadu na to, či majú legislatívny alebo ústavný pôvod, a v dôsledku toho pokračovať vo výkone právomoci, ktorá mu patrila, rozhodovať spory, ktoré mu boli predložené pred prijatím uvedených zmien.

O prvej otázke

- 151 Vzhľadom najmä na spresnenia obsiahnuté v bodoch 85 až 89 tohto rozsudku treba konštatovať, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnym procesným ustanoveniam, podľa ktorých:
- na jednej strane bez ohľadu na to, či uchádzač o miesto sudcu na takom súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), podal odvolanie proti rozhodnutiu orgánu, akým je KRS, neprijat' jeho kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky, toto rozhodnutie má konečnú povahu v rozsahu, v akom predkladá kandidatúru týchto iných uchádzačov, takže toto odvolanie nebráni vymenovaniu týchto posledných uvedených uchádzačov prezidentom republiky, a že prípadné zrušenie uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom nepredložilo odvolateľa na vymenovanie, nemôže viesť k novému posúdeniu jeho situácie na účely prípadného pridelenia dotknutého miesta, a
 - na druhej strane takéto odvolanie sa nesmie zakladať na dôvode založenom na nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie.

O prípadnom zastavení konania

- 152 V priebehu pôvodnej písomnej časti konania KRS generálny prokurátor a poľská vláda z dôvodov, ktoré sú v podstate zhodné s dôvodmi uvedenými v bodoch 72 a 73 tohto rozsudku, tvrdili, že vzhľadom na prijatie zákona z 26. apríla 2019 a na zánik vnútroštátnych ustanovení, na ktorých dovtedy spočívala právomoc vnútroštátneho súdu rozhodovať o sporoch vo veciach samých, ako aj na zastavenie konania stanovené týmto zákonom, pokiaľ ide o tieto spory, sa prvá otázka stala bezpredmetnou a odpoveď na ňu už nebola potrebná na účely riešenia týchto sporov, takže už nie je opodstatnené, aby Súdny dvor rozhodol o tejto otázke.
- 153 Vzhľadom však na skutočnosť, že vo svetle odpovede Súdneho dvora na tretiu otázku by vnútroštátny súd mohol vylúčiť uplatnenie dotknutých ustanovení uvedeného zákona z dôvodu, že sú v rozpore s právom Únie, námietky uvedených oprávnených subjektov treba zamietnuť.

O prípustnosti

- 154 Podľa generálneho prokurátora a poľskej vlády je prvá otázka neprípustná z dôvodu, že Únia nemá nijakú právomoc v oblasti organizácie súdnictva, takže vnútroštátne pravidlá, o ktoré ide vo veciach samých, nepatria do pôsobnosti práva Únie.
- 155 Takéto námietky však musia byť zamietnuté z dôvodov analogických tým, ktoré už boli uvedené v bodoch 68 a 69 tohto rozsudku.

O veci

- 156 Na účely určenia, či vnútroštátne ustanovenia, ako sú tie, ktoré obsahuje § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS, môžu porušovať článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, je potrebné na úvod pripomenúť, pričom v tomto prípade sa opakujú všetky úvahy uvedené v bodoch 108 až 136 tohto rozsudku, že

ako už bolo zdôraznené v bode 129 tohto rozsudku, prípadná neexistencia možnosti uplatniť súdny prostriedok nápravy v kontexte postupu vymenovania na miesta sudcov vnútroštátneho najvyššieho súdu sa nemusí v určitých prípadoch ukázať ako problematická z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich z práva Únie, osobitne z článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Naopak, inak to môže byť v prípade ustanovení, ktoré vedú k odstráneniu účinnosti súdnych prostriedkov nápravy tohto typu, ktoré dovtedy existovali, najmä ak prijatie týchto ustanovení posudzované spoločne s inými relevantnými okolnosťami charakterizujúcimi takýto postup vymenovania v danom vnútroštátnom právno-skutkovom kontexte môže vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci pochybnosti systémovej povahy, pokiaľ ide o nezávislosť a nestrannosť sudcov vymenovaných v rámci tohto postupu.

- 157 V tejto súvislosti pritom vzhľadom na zásady pripomenuté v bode 96 tohto rozsudku treba v prvom rade konštatovať, že ako uvádza vnútroštátny súd, odvolanie, ako je to, ktoré bolo podané na tento súd na základe uvedeného § 44 ods. 1a až 4, nemá žiadnu skutočnú účinnosť, a teda predstavuje len zdanlivý súdny prostriedok nápravy.
- 158 Z dôvodov uvedených týmto súdom, ako sú uvedené v bodoch 35 a 37 tohto rozsudku, je to tak najmä z dôvodu ustanovení § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS, z ktorých v podstate vyplýva, že bez ohľadu na podanie takéhoto odvolania uchádzačom, ktorý nebol predložený na vymenovanie zo strany KRS, budú mať jej uznesenia vždy konečnú povahu, pokiaľ ide o rozhodnutie, ktoré obsahujú, predložiť uchádzačov na vymenovanie, takže títo poslední uvedení uchádzači môžu byť, ako je to v prejednávanej veci, vymenovaní prezidentom republiky na dotknuté miesta bez toho, aby museli počkať na výsledok tohto odvolania. Za týchto podmienok je totiž zrejmé, že prípadné zrušenie rozhodnutia, ktoré obsahuje takéto uznesenie, nepredloží na vymenovanie kandidatúru odvolateľa, ku ktorému by došlo na konci ním začatého konania, nebude mať reálny vplyv na jeho situáciu, pokiaľ ide o miesto, o ktoré sa uchádzal a ktoré tak už na základe tohto uznesenia bude pridelené.
- 159 V druhom rade treba tiež zohľadniť okolnosť, že v prejednávanej veci vnútroštátne ustanovenia, o ktoré ide vo veciach samých, podstatne zmenili stav vnútroštátneho práva, ktorý bol predtým účinný.
- 160 Totiž, po prvé a ako uvádza vnútroštátny súd, sa zdá, že pred vložením odsekov 1b a 4 do § 44 zákona o KRS sa na odvolania podané proti jej uzneseniam, ktoré predkladajú uchádzačov o miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), vzťahovali všeobecné ustanovenia § 43 tohto zákona, ktoré nestanovovali obmedzenia, ktoré v súčasnosti obsahujú uvedené odseky 1b a 4, takže tieto posledné uvedené ustanovenia mali pri týchto uzneseniach za následok zmarenie účinnosti súdneho preskúmania, ktoré do tej doby vyplývalo z vnútroštátnej právnej úpravy.
- 161 Po druhé, ako uvádza aj vnútroštátny súd, zmena zavedená v § 44 ods. 1a zákona o KRS a týkajúca sa povahy preskúmania, ktoré môže vykonať Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd), keď rozhoduje na základe tohto ustanovenia, viedla k obmedzeniu intenzity dovtedy existujúceho súdneho preskúmania.
- 162 Po tretie treba zdôrazniť, ako to urobil vnútroštátny súd, že obmedzenia zavedené § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS sa týkajú len odvolaní podaných proti uzneseniam KRS týkajúcim sa predloženia kandidátúr na miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), zatiaľ čo uznesenia KRS týkajúce sa podávania kandidátúr na miesta sudcov na iné vnútroštátne súdy naďalej podliehajú režimu všeobecného súdneho preskúmania uvedeného v bode 160 tohto rozsudku.

- 163 V treťom rade treba v prejednávanej veci zohľadniť tiež kontextuálne prvky spojené so všetkými ostatnými reformami, ktoré sa nedávno týkali Sądu Najwyższy (Najvyšší súd) a KRS a ktoré už boli opísané v bodoch 130 až 135 tohto rozsudku.
- 164 V tejto súvislosti treba okrem toho zdôrazniť, že ustanovenia § 44 ods. 1b a 4 zákona o KRS, ktoré ako už bolo uvedené vyššie, zbavili akejkolvek účinnosti odvolania, akými sú odvolania dotknuté vo veciach samých, boli zavedené zákonom z 20. júla 2018, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony, a nadobudli účinnosť 27. júla 2018, teda veľmi krátko pred tým, ako sa mala KRS vo svojom novom zložení vyjadriť ku kandidátúram predloženým na účely uchádzania sa o mnohé miesta sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vyhlásené za uvoľnené alebo nanovo vytvorené v dôsledku nadobudnutia účinnosti nového zákona o Najvyššom súde a najmä ku kandidátúram odvolateľov vo veciach samých.
- 165 Vzhľadom na to, čo bolo pripomenuté v bode 96 tohto rozsudku, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil na základe záverov vyplývajúcich z tohto rozsudku a všetkých relevantných okolností, o ktorých bude mať vedomosť, a to prípadne s prihliadnutím na osobitné dôvody alebo ciele, ktoré sú pred týmto súdom uvádzané s cieľom odôvodniť dotknuté opatrenia, či vnútroštátne ustanovenia, ako sú ustanovenia, ktoré obsahuje § 44 ods. 1a až 4 zákona o KRS, osobitne v spojení so skutočnosťami uvedenými v bodoch 130 až 135 a 157 až 164 uvedeného rozsudku, môžu vyvolať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných na základe uznesení KRS vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom poľskej zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.
- 166 Okrem toho ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že obmedzenia takto vykonané uvedenými vnútroštátnymi ustanoveniami, pokiaľ ide o účinnosť odvolania podaného proti uzneseniam KRS, ktoré navrhujú vymenovanie sudcov na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), porušujú článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ, bude jeho úlohou z rovnakých dôvodov, aké sú uvedené v bodoch 142 až 149 tohto rozsudku, vylúčiť tie isté ustanovenia v prospech uplatnenia vnútroštátnych ustanovení, ktoré boli predtým účinné, pričom sám vykoná preskúmanie stanovené týmito poslednými uvedenými ustanoveniami.
- 167 S ohľadom na uvedené treba na prvú otázku odpovedať takto:
- Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniam, ktoré menia stav účinného vnútroštátneho práva a podľa ktorých:
 - na jednej strane bez ohľadu na to, či uchádzač o miesto sudcu na takom súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), podal odvolanie proti rozhodnutiu orgánu, akým je KRS, neprijatť jeho kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi republiky, toto rozhodnutie má konečnú povahu v rozsahu, v akom predkladá kandidatúru týchto iných uchádzačov, takže toto odvolanie nebráni vymenovaniu týchto posledných uvedených uchádzačov prezidentom republiky a že prípadné zrušenie uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom nepredložilo odvolateľa na vymenovanie, nemôže viesť k novému posúdeniu jeho situácie na účely prípadného pridelenia dotknutého miesta, a

- na druhej strane takéto odvolanie sa nesmie zakladať na dôvode založenom na nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie,

ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto ustanovenia sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom republiky na základe rozhodnutí KRS, vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

- V prípade preukázaného porušenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ sa zásada prednosti práva Únie má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť vylúčiť uvedené ustanovenia v prospech uplatnenia vnútroštátnych ustanovení, ktoré boli predtým účinné, pričom sám vykoná preskúmanie stanovené týmito poslednými uvedenými ustanoveniami.

O druhej otázke

- 168 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy už nie je opodstatnené odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 169 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdný dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. V prípade zmien vnútroštátneho právneho poriadku, ktoré po prvé zbavujú vnútroštátny súd jeho právomoci rozhodovať v prvom a poslednom stupni o odvolaniach podaných uchádzačmi o miesta sudcov na súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko), proti rozhodnutiam orgánu, akým je Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko), nepredložiť ich kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi Poľskej republiky na účely ich vymenovania na tieto miesta, ktoré po druhé stanovujú zastavenie konania zo zákona o takýchto odvolaniach, keď sú ešte prejednávané, s vylúčením možnosti, že ich preskúmanie môže pokračovať alebo že môžu byť opätovne podané, a ktoré po tretie takto zbavujú takýto vnútroštátny súd možnosti dostať odpoveď na prejudiciálne otázky, ktoré predložil Súdnemu dvoru:**

- článok 267 ZFEÚ a článok 4 ods. 3 ZEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takýmto zmenám, ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto zmeny mali osobitne za následok to, že bránia Súdnemu dvoru rozhodnúť o prejudiciálnych otázkach, ako sú otázky, ktoré

mu položil tento súd, a vylučujú akúkoľvek možnosť budúceho opakovaného podania im analogických otázok vnútroštátnym súdom,

- článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takýmto zmenám, ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto zmeny sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom Poľskej republiky na základe uvedených rozhodnutí Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko), vonkajšími činiteľmi, najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

V prípade preukázaného porušenia uvedených článkov sa má zásada prednosti práva Únie vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť neuplatniť dotknuté zmeny bez ohľadu na to, či majú legislatívny alebo ústavný pôvod, a v dôsledku toho pokračovať vo výkone právomoci, ktorá mu patrila, rozhodovať spory, ktoré mu boli predložené pred prijatím uvedených zmien.

2. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniam, ktoré menia stav účinného vnútroštátneho práva a podľa ktorých:

- na jednej strane bez ohľadu na to, či uchádzač o miesto sudcu na takom súde, akým je Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko), podal odvolanie proti rozhodnutiu orgánu, akým je Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko), neprijat' jeho kandidatúru, ale predložiť kandidatúru iných uchádzačov prezidentovi Poľskej republiky, toto rozhodnutie má konečnú povahu v rozsahu, v akom predkladá kandidatúru týchto iných uchádzačov, takže toto odvolanie nebráni vymenovaniu týchto posledných uvedených uchádzačov prezidentom Poľskej republiky, a že prípadné zrušenie uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom nepredložilo odvolateľa na vymenovanie, nemôže viesť k novému posúdeniu jeho situácie na účely prípadného pridelenia dotknutého miesta, a
- na druhej strane takéto odvolanie sa nesmie zakladať na dôvode založenom na nesprávnom posúdení splnenia kritérií uchádzačmi, ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní o predložení návrhu na vymenovanie,

ak sa ukáže, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu na základe všetkých relevantných skutočností, že tieto ustanovenia sú spôsobilé vyvolať oprávnené pochybnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť sudcov vymenovaných prezidentom Poľskej republiky na základe rozhodnutí orgánu, akým je Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko), vonkajšími činiteľmi, a najmä priamym alebo nepriamym vplyvom zákonodarnej a výkonnej moci, a pokiaľ ide o ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, a tak viesť k absencii dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci.

V prípade preukázaného porušenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ sa zásada prednosti práva Únie má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť vylúčiť uvedené ustanovenia v prospech uplatnenia vnútroštátnych ustanovení, ktoré boli predtým účinné, pričom sám vykoná preskúmanie stanovené týmito poslednými uvedenými ustanoveniami.

Podpisy